

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. augusztus 11.

Vasárnap.

XX. évfolyam. 63. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szerkesztését és közlemények, Vajna
Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési
pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába küldendők.

Hirdetmények díja:
4 hasábas petitsorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

A német császár családi gyásza.

(P—C.) Egy dicső asszonyi alak költözött el a lelkek birodalmába, Frigyes császárné, II. Vilmos császár édes anyja meghalt. Az uralkodó családok történetében kevés nő van, kit az elhunyt császárné mellé lehetne állítani s kit oly általános tisztelet és rokonszeny vett körül, mint őt.

Frigyes császárné lényé és sorsa sok rokon vonást mutat fel a mi feledhetetlen Erzsébet királynénk lényével és sorsával. Mindkettejük életének első fele rózsás volt és tele boldogsággal; másik felének horizontját fekete fellegek tették sötétté és mélységes bánat borult rája. És mind a ketten egyenlő méltósággal viselték sorsukat a boldogságban és egyenlő jámbor megadással a bánatban.

Frigyes császárné úgyszólván csak egy pillanatig élvezte azt az érzést, hogy a nagy Németország császárnéja és Frigyes császár rövid uralkodását Németországban bizonyos mértékben csak epizódznak tekintik. De rövidege daczára mély nyomokat hagy hátra ez az uralkodás és nemzedékeken át élni fog nemesítő hatása, valameddig a történelem megőrzi e nemes emberpár emlékezetét.

Részvételünk a német császári család gyászában két forrásból fakad, melyek egy ugyanazon téren bugyognak elő s egy ugyanazon téren folynak ismét össze. Az egyik forrás az a meleg csodálat, melylyel az imént elköltözött iránt és őt a halálban megelőzött férje iránt viseltünk; a másik az a mély tisztelet, melyet II. Vilmos, a mélyen sujtott gyászoló fiu iránt érzünk, ki épp most, mikor a sötét bánat a saját családjában ütött tanyát, ismét oly rendkívül kitüntetett bennünket, midőn veszteségünket, mely Szilágyi Dezső hirtelen halálával oly váratlanul sujtott le ránk, nemcsak tudomásul vette, hanem legmagasabb részvétét is kifejezte.

II. Vilmos császár nagy erkölcsi tőkét fektetett le nálunk a magyar király budai várakában, és a helyett, hogy az esedékes kamatokat felszedné, minden alkalmat megragad, hogy a letétet öregbitse. Ezért csak természetes, ha nálunk élénkebb érdeklődés nyilvánul a császári család sorsa iránt és ha az irántunk tanusított kegyeséget és kitüntetést alkalom adtán érzelmeink kifejezése által köszönettel nyugtázni törekszünk.

A megdicsőült anyjának ravatalánál gyászoló császár találjon vigasztalást abban a gondolatban, hogy nemcsak a nagy német birodalom, hanem a magyar nem-

zet is, mint hű barát, élén királyával részt vesz fájdalmában, a magas erényeknek, melyek az elköltözöttet ékesítették, teljes igazságot szolgált és emlékét tiszteletben fogja megőrizni.

Háromszékvármegye közigazgatási bizottságának üléséből.

aug. 6.

A bizottság ülését Pótsa József v. b. t. tanácsos, főispán elnök azon bejelentéssel nyitotta meg, hogy elmaradásukat kimentették dr. Székely György orsz. képviselő, Imecs János és Vajna Miklós vármegyei főjegyző betegsége miatt.

Stócker Antal kir. ügyészt Király Aladár kir. alügyész helyettesíti.

A havi jelentéseket, a szakelőadók előadása alapján következőkben ismertetjük:

Közigazgatás.

Szent-Iványi Miklós alispán bejelentése szerint:

Iktatóra érkezett 2245 drb.

Tizenöt napos utazási igazolvány kiadott 138 drb, egy éves utlevél kieszköztetett 55 drb.

A vármegyei pénztárnak és az összesített gyámpénztárnak vizsgálatairól felvett jegyzőkönyvet és leleteket bemutatta.

A közrend és esendháborításért, valamint az éjjeli őrség elhanyagolásáért a esendőség által bejelentett egyének részben elzárással, részben pénzbírsággal voltak büntetve.

A június hóban megkezdődött s július hó két-harmadán át tartott rendkívüli esőzések és az ezek által előidézett árvizek a gazdaközönségnek általában nagy károkat okozott, úgy a vármegyei törvényhatósági utakat s az azokon lévő műtárgyakat annyira megrongálták, hogy ezeknek az akadálytalan közlekedés közvetítésére alkalmas állapotba hozatalára 5000 koronát meghaladó rendkívüli költség kiutalását kellett eszközölnöm.

A múlt hó folytán az orbai és kézdi járásokban a közlekedési közutak érdekeltségének és az érdekelt-ségbe beosztott községek közt a hozzájárulás arányának % ban megállapítása czéljából a helyszíni tárgyalásokat megtartotta s ezek alapján a határozatok meghozatala folyamatban van.

Adóügyek, pénzügy.

Tusa Gyula, kir. pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató előadása szerint:

Az összes ágazatokban bemutatott kimutatás szerint befolyt 234187 kor., 2023 kor. kevesebb a megelőző évi hason havinál.

Egyenes adóban befolyt 41817 kor., 1677 kor. kevesebb a megelőző évi hason havinál, hátralék 480636. Haddij befizetés 190 kor., több 110 kor., hátralék: 2234.

Engedélyezett ideiglenes házádomenteség 8, dohányárulás 4, só 4 és bélyegárúási engedély 1 esetben.

Gyámügyek.

Séra Tamás árvaszéki elnök a következőkben adta elő jelentését:

Június végén az árvák létszáma volt 12921, júliusban gyámság alá helyezettett 100, összesen 13021.

A háromszékvármegyei összesített gyámpénztárról leadatott forgalmi kimutatás a következőket tartalmazza: Készpénz áthozatal június hóról 6203 kor. 69 fillér. Ehhez bevételét összesen 11315 k. 31 fillér. Melyet bevételből levonva 5039 kor. 17 fill. készpénz jött át augusztus hóra.

Fogházügy, közbiztonság

Király Aladár, kir. alügyész bejelentette, hogy a kézdivásárhelyi kir. törvényszéki fogházban, valamint a vármegye területén levő kir. járásbírósi fogházakban 1901. július hó utolsó napján levolt tartóztatva 32 elítelt, 12 vizsgálati összesen 44, ezekből 35 férfi 9 nő.

Időközben még 70 egyén volt tartóztatva.

Rabélemezésre kiadott 277 kor. 06 fillér.

Az élelmezés ellen panasz nem emelkedetett.

A tartóztatottak egészségi állapota általában jó volt.

Bűnvádi feljelentés a hó folyamán beérkezett 96. Súlyosabb bűnesett 1 merült fel.

Törvényszéki boncsolás 3 esetben volt.

Folyó ügyek.

A kir. államépítészeti hivatal főnökének havi jelentése kapasan a közig. bizottság felkérte az alispánt, hogy intézkedéseket tegyen:

1. A kopárok és vízmosások befásítása, iszap- és hordalékfogók készítése iránt a járási főszolgabírák útján.

2. A községek között és a szorosokban vezető patakmedrek, levezető árkok medre, a benőtt füzek-től a vízfolyást akadályozó ültetvényektől kitzittassék. Ne vezetésen Szemerja, Előpatak, Árapatak, Alesernáton, Bodzaforduló, Szitabodza érintett részeiben stb.

3. Javaslatot a közutakon az oldalárkok fűtér-mésének állami kezelés szerint bérbeadása iránt.

Gróf Mikes Armin zabolai birtokos által a Kóróbércz nevű havastól a Gelenczén lévő fűrésztelepig tervezett sodronykötélpálya közigazgatási bejárásáról, valamint úgy ennek a pályarésznek, valamint az előzőleg közigazgatásilag bejárt muredány-kóróbérczi pályarész ideiglenes műtanrendőri bejárásáról 1901. május hó 16-án felvett jegyzőkönyv tartalmát tudomásul vette s a megadott engedélyt megerősítette.

TANÜGY.

Polgári Leányiskola.

— Balázs Márton polgári leányiskolai igazgató apilis, május, június havi és egyúttal évrőre jelentése, a kézdivásárhelyi Jótékony Nőegyesület rendkívüli közgyűlésének és az iskola felügyelő-bizottságának 1901. július hó 24-én tartott együttes ülésén.

Tisztelt Nőegyleti Közgyűlés!

Tekintetes Felügyelő-bizottság!

Április, május, és június havi igazgatói és gondnoki jelentésemet s ezek után évrőre jelentésemet is, a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

Április hó 29-én tartott gyűlésünk óta, az akkor hozott határozatoknak eleget téve, tisztelettel jelenthetem, hogy Kézdivásárhely város 1901. május hó 29-én, iskolánk 1901. évi segélyezésére a megszavazott 400 koronát kifizette.

Háromszék vármegye köztörvh. képv. bizottsága 1900. évi november hó 30-án 748. jzkvi. szám

alatt iskolánk 1901. évi segélyezésére 400 korona segélyt feltétlenül, 200 koronát pedig azon feltétellel mellett szavazott meg, ha annak kifizetését a tanalap helyzete megengedi. — Ez ügyben a 200 koronáért is kéréssel fordult iskolánk a vármegyéhez, azonban eredménytelenül, mert az alispáni hivatal 1070—1901. számú értesítésével, az 200 korona kiadása nem teljesíthető.

Az 1901. május hó 31-én felterjesztett „Török Bálint, „Első Tantestületi, „Dr. Kecskeméthy István, „Szabó Mózes és neje Sebesi Ilona, „Tóth Ida, „Kökössi Károly“ és Benkő Sándor“ főle alapítóleveleket a Nagym. vallás- és közoktatásügyi magyar kir. Miniszter úr jóváhagyta s azok egy-egy példány a iskola irattárában helyeztetett el, egy-egy példány pedig, az alapítványozóknak adatott ki. Valamennyi nemesszövület alapítványozó miniszteri elismerés és köszönetben részesült, 1901. június hó 10-én, a Budapesti Székely Egyesület értesítette iskolánkat, hogy a kérvényezett 200 korona segélyt ez évben nem adhatja meg, de kilátásba helyezi, hogy jövőre fölveszi azt, a rendesen segélyezendőkhöz közli.

1901. március hó 27-én a négyelet elhatározta, hogy az iskoláról kiadandó értesítővel kapcsolatban jelenjék meg az egyesület. 23 éves története és alapszabályai is. A munkálát 800 példányban elkészítvén, annak költségeiből a négyelet miután részéről is 200 darab kiosztott 150 példány pedig megtartott fedezett 484 korona és 63 fillért s így az iskola pénztára csak 6 korona 37 fillérrel lett ezen nagyfontosságú ügy kitesztülvitele által megterhelve. Elismerés ezért az négyeletnek, mely iskolája érdekében ily nagylelkűleg áldoz és fáradozik.

A megjelent értesítő megküldött nemcsak a hivatalos hatóságoknak, de a kézdi és orbai járás minden községének is, lélek számarányaikhoz viszonyítva 1-től 15 példányig. Megkapta azt az iskola fentartó négyelet minden tagja, megkapták a felügyelő-bizottság tagjai s meg, az összes nemesszövület adományozók, alapítványozók és közreműködők valamennyien. Végül megkapta néhány tanítónő-képezde és a testvérintézetek közül több. Eddig kiosztott 650 drb. értesítő. Erős a reményességünk az iránt, hogy ezen értesítők nem kis részben, fognak hozzájárulni az iskoláért folytatott munkásság elősegítéséhez.

1901. július hó 3-án a kézdi és orbai járások községeibe, az elemi iskolák igazgatóságához 300 drb. értesítés küldött szét azon kérés kíséretében, hogy azokat, mint az 1901—902. tanévi beíratásokra és felvételi vizsgálatokra vonatkozó tájékoztatásokat, az érdeklő szülők között kiosztani sziveskedjenek.

Felügyelő-bizottságunk gyűlésének f. évi április hó 29-én hozott határozata értelmében, az iskola

államosításáért benyújtandó kérés megszerkesztvén az 1901. évi július hó 1-én, a vármegyei Tek. kir. Tanfelügyelő úrhoz beterjesztetett. Iskolánknak folyton nehezebb és bizonytalan sorsára való tekintetből pedig, ezen kérést a négyelet, a vármegye főispánjának, kir. tanfelügyelőjének és közigazgatási hatóságainak továbbá városunk tanácsának és képviselőtestületének felkérése mellett, még 40 drb. kéréssel támogatta, megküldvén ezek kapcsán a „Székely Föld“ című lapban is megjelent kérést, a Nagym. vallás- és közokt. m. kir. Miniszter úrnak, a közoktatásügyi miniszterium főbb tagjainak, a vármegye országgyűlési képviselőinek s több olyan nagy tekintélyű és magas állású úrnak, kik nemcsak székely népünk, de városunk iránt is meleg jóindulattal vannak s ügyünket eddig is jóakarattal segítették elő.

Ez ügyben különben már Tek. Csánki Gyula háromszék vármegyei kir. tanfelügyelő úrtól azon örömdetes értesítés érkezett, hogy kérésünket folyó évi július hó 11-én 2277 szám alatt, a Nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úrhoz, a legmelegebb ajánlattal fel is terjesztette. Ügyünknek mindenkor lelkes támogatása, a kir. Tanfelügyelő úr részéről, legnagyobb elismerésünkre és hálánkra méltó cselekedet.

Az iskolai évről vizsgálati, a felmutatott tanügyi eredmény, a vizsgai jutalmazásokra adakozó társulatok és tanügybarátok adományai s egyéb adatok is az iskola értesítőjében részletesen fel is lévén tüntetve, a külön előterjesztendő 1901—902. tanévi tantárgy felosztásra megjegyzem, hogy S. ékely Malvin tanítónő iskolánktól való eltávozását bejelentvén, ez alkalmazandó tanerők között az eddigiek mellett új tanerők is hozattak a kir. Tanfelügyelő úrnál javaslatba. Ezek a következők: Hassák Vidor főgymnasiumi igazgató, ki lelkéből indítva érzi magát arra, hogy küzdő intézményünknek tőle telhetőleg segítségére legyen, s e célból hajlandó a főtanhatóság beleegyezésével, a szükséghez képest hetenként néhány órán iskolánkban tanítani. Törökvéseink és iskolánk iránt ezen nemeselelkű megnyilatkozás valóban tiszteletreméltó jelenség. Az ev. ref. hittan tanítását a jövő évben Czímay Zoltán s. lelkészről Szabó Jenő rendes pap veszi át, kit szintén melegen üdvözölhetünk iskolánk kőelében is. M. Székely Jánosné, ki a felügyelő-bizottságunk 1900. évi április hó 28-án tartott gyűlésének 6-ik pontja értelmében már ez irányban felszólított, a német és francia nyelvek tanítására hozott javaslatba. Székely Katinka elemi iskolai tanítónő és ezenkívül okleveles tornatanítónő, a tornatanítással bizatnék meg.

Czecz Mártonné pedig a négyelet ohajtása szerint, a zongora tanításra hozott javaslatba.

Ezen változásoktól eltérve, a többi tavalyi tanerő iskolánknál megmarad.

Felügyelő bizottságunknak úgy elnöke, mint helyettese is, huzamosabb idő óta szabadságon s városunktól távol lévén, a bizottság tagjainak gyűlésre való összehozása nem látszott valószínűnek, ezért a hivatalos hatóság részéről már bekért és megküldött tantárgy felosztási tervezet, a négyelet választmányának 1901. évi július hó 8-án tartott gyűlésének megbeszélésével készített.

Az 1900—901-ik tanévre befizetett az iskola 1 tanítónő után 24 korona fentartói nyugdíj-illetéket és 11 korona 70 fillért az 1899—900-ik tanévre, 30 tanköteles, 17 korona 70 fillért pedig az 1900—901-ik tanévre, 59 tanköteles növendék után.

Mielőtt a jövő 1901—902-ik tanévre készített költségvetést bemutatnám és tárgyalás alá boosajtanám, előterjesztem, a mult felügyelő-bizottsági gyűlés ta keletkezett pénztári állapotokat.

Pester Correspondenz

68

Correspondance de Pesth.

Négyévtizede lesz ma holnap, hogy a „Pester Correspondenz“ Deák Ferencz kezdesére megállapított. Az újabb nemzedék alig képzei, mily bátorság és önfeláldozás kellett ahhoz a hatvanas években, hogy valaki politika folyóiratot állítson a magyar nyelvű kizárólagos szolgálatába. A „Pester Correspondenz“ huszonöt éves jubileuma alkalmával Vészi József országgyűlési képviselő, ez a kitűnő publicista egy emléklapot írt, mely a mellett tanuskodik, hogy a „P. C.“ tántoríthatatlanul hű maradt rendeltetéséhez. Ezt az emléklapot egész terjedelmében itt közli.

„Pester Correspondenz“

68

„Correspondance de Pesth“

„A hatvanas években, a Schmerling-féle korzak alatt, amely lidércnyomásként nevezhető a magyar nemzet szellemi és anyagi erőire, alakult meg nehéz viszonyok közt és nagy ezélekkel a „Pester Correspondenz“. Az önkényuralom, érezve végső napjait, nem érte be hazánk politikai elnyomásával, de mindenképp arra is törekedett, hogy a magyar becsületét a külföldi sajtóban örökös támadások és rágalmak által meggyalázza. Schmerling maga alapított e célból it, hazánk fővárosában, egy a külföldi sajtó informálására szolgáló, úgy nevezett értesítő lapot, a melynek nemzetünk rágalmazása, politikai törekvéseink diszkreditása volt mindennapi kenyere. A nemzeti újjáébredés hajnalán

T Á R C Z A.

A tiszteletes ur furfangja.

— Rajz a kuruczvilágból. —

Mint valamely járt országot, olyan volt az egész haza, melyet kurucz- és labanczesapatok keresztül-kasul gázoltak s majd Rákóczi-, majd Leopold győzelemittas seregeik csipték-rabolták nem csak a nemzet alkotmányát, hanem a föld népe keservesen szerzett vagyonát is.

Rákóczi hadainak szerencsés előnyomulása folytán az ország nyugati felébe, mint Bécshez legközelebb eső részébe tétetett át az igazi harcmező s könnyen sejtethető, mit szenvedtek a dunántúli vármegyéek e zajos időkben. Károlynak Csallóközéből áthozott serege, Bezerédjnek a Bakonyból toborzott kuruczai legszívesebben járták Fejér és Veszprém vármegyéknek ugynevezett mező-földi részét, mely nemcsak kincses bányája volt Dunántulnak, de mint a töröktől elhódított rész, megszállott és agyonszorított helye volt a császári labancz hordáknak is. Esztendőnk számára a föld nem termett egyébként, mint a sűrűn átutazó különféle hadaknak, hogy a föld népe szinte unta már a meddő fáradozást s legnagyobb része elhagyván szerszárait, a diadalmas kuruczok táborába állott be.

E nagy vidék lakossága leginkább reiorlátusokból állván, kik a leigázó császári hadaktól hitükért is sanyargattattek, igen természetesnek tűnhetik fel, hogy rokonszenvük a kuruczok felé hajlott.

Nem is kellett egyébként Schlick és Heister uraiméknak, mint ez. A felkelés gyupontjain, Polgárdin és Enyingen állandó seregeket tartott, kik aztán karaffai módon bántak el a nagy vidék lakosságával.

Egyik küldöttség a másikat érte Bercsényi és Károlyi táborában, egyik panasza a másikat leiztálta tul a rómségek előadásában, minek következtében Eszterházy Antal Mezőföldön termett, közel Székesfejervárhoz az abban időző Heister seregétől alig egy órányira eső Csikváron táborát állt, melynek végső őrszeméi a polgárdi dombokon lengették az „istenért és szabadságért!“ feliratu zászlókat.

Néhai való jó Dobroviczai Sáfár Miklós tiszteletes uram, a Polgárdiaknak zajos multu lelkésze, kit a népszerűség Csooról karhatatommal vitt oda papnak s kinek áldott emlékét ma is őrzi az egyház anyakönyve, egy öles magas, nagy szakállu, tisztos öreg uri ember volt hivatva arra, hogy a válságos és nehéz időben népet a teljesen kiéléstől és elpuzditástól megmentse.

Mint a legtöbb protestáns lelkész, ő is bejárta a külföldet egyetemi tanulmányai közben, a német nyelvet csak úgy beszélte, mint a deákot, vagy magyart. Minthogy az ottani vidék harminezadosával, Vámosi Lőrinczével amugy is meleg barátság

fűzte egybe, őt használták fel mindanyiszor, ha a gőgös császári vezérrel érintkezni kellett. És mert Heister és társai úgy jártak Dunántul, mint otthon, az öles, nagy szakállu és nagy tudományu lelkész ismert alak lett a vele egykoru vezér előtt.

A magyar tábarban rossz szemmel nézték az öreg barátokozását a némettel és sok kellemetlensége volt e miatt. Bottyán, Károlyi nem háborgatták, de az utóbbinak hadnagyai leginkább martalócz népekből állván, kegyetlenül bántalmazták az ártatlan embert, házat fölporckölték, lábas jószágát elhajtották, magát az égett házban egy ajtó-szárhoz kötözték, s a biztos haláltól csak az által menekült meg, mert a kurucz hadaknak Muraközbe kellett sietni szomoru esatavesztésre.

De a másik oldalról sem részesült kellemesebb bánásmódban, ahol nem tudták neki megbocsátani magyar, főképp protestáns voltát, akiről minden információ nélkül feltették, hogy testetős-lelkéstől kuruczok. S jóllehet a német tiszt urak pecsenyéjét meggették, borát megitták, azért folytonos megfigyelés alatt tartották.

Az öreg ur, sem koránál, sem vagyonánál fogva nem levén sok veszíteni valója, e kritikus helyzetében az akkor divatos és sok részben hasznos politikát választotta: egyformán vette az átvonuló hadakat, két kulacsost játszott, mert népének ez használt javára.

Es tényleg e magatartásával mentette meg népét a felprédálástól, ami így történt.

kétszeresen érzékeny volt Magyarország az ily rágalmaik irányában, és ekkor alapította meg Deák Ferenc hazánk nagy bölése, kezdeményezésére a „Pester Correspondenz-et” jelenlegi szerkesztője és kiadója, Lichtenstein F. Lajos, ama ezéi tüzetvén az új vállalat elé, hogy egyrészt a magyar nemzet közvéleményét a nemzeti politika törekvései felől híven informálja, másrészt pedig Európa sajtójában a hazánk ellen szórt rágalmakat igazságos és tárgyilagossággal értesítések által paralizálja. Dícsokvés és szerénytelenség nélkül hivatkozhatunk rá, hogy a „Pester Correspondenz” e kettős feladatának immár negyedszázados fennállása alatt mindenkor híven megfelelt, felhasználva úgy a maga, valamint időközben megalakult testvérleapja, „Correspondance de Pesti” publicitását és a vele másfél év tizeden át szövetkezett hivatalos „távirati iroda” („Correspondenz Bureau”) europaszerte hatályos befolyását arra, hogy a hazai közvélemény a nemzeti politika mozzanatairól kellőleg értesítessék és hogy a külföld közvéleménye hazánk iránt mindenkor a helyes mederben tartassék. A „Pester Correspondenz” eme sikerét bizonyára ama hathatós támogatásnak köszönheti, melyben politikai és publicisztikai életünk legelőkelőbbjei részesítették. A ki e lap közreműködő barátainak, kül és belmunkatársainak alább közölt névsorát elolvassa, az előtt nem lesz többé kétség az iránt, hogy az elért nagy eredmények egyenlő arányban állanak amaz értelmi és morális potenciákkal, a melyek hazafias készséggel mozditották és mozditják elő e lap közhasznú működését.

Közreműködők: Deák Ferenc, Zsedényi Ednár, Bárá Eötvös József, Bárá Kemény Zsigmond, Horváth Boldizsár, Pulszky Ferenc, Kecskeméthy Aurél, Klapka György, Hieronymi Károly, Váradi Gábor, Toldy István, Lichtenstein György, Bárá Padmaniczky Frigyes, Ivánka Imre, Bakady Tivadar, Palásty Pál, stb. stb..

Főmunkatársak: Dr. Mezei Mór, Dr. Hertzka Tivadar, Veiglberg Leo, Neményi Ambrus, Dr. Nordan Miksa, Dézsi József, Barsehall Károly.

JÓTÉKONYSÁG.

Kenyér a szegényeknek.

— Julius hónapi beszámolója a „Szt. Antal kenyere”-ről. —

Folyó év június haváról július hóra áthoztatott 123 K. 65 f. Ehhez hozzájárult hó folyamán a templomi perselyből július 2-án 20 K. 10 f., 9-én 20 K. 32 f., 16-án 18 K. 84 f., 23-án 16 K. és 30-án 12 K. 2 f.

A csikvári csatából oda hallatszott a fegyverek ropogása, az ágyuk bömbölése. A polgárdiak a szomszédos fülei erdőségekbe akarták elrejtetni a holmijukat, maguk pedig ki erre, ki arra menekülni a feldúlás elől. Az öreg pap azonban visszatartotta valamennyit.

Az első ágyudőreire asztalokat rakatott háza elé, azokat felpupozta friss cipőkkel és boros edényekkel, az udvarába berendelt 30 ifjú legényt magyaros, és 30 hajadont német marketányos ruházatban s úgy várta a csata kimenetelét. Ha a kurecz sereg győz, a legények szolgálnak az áldomásnál s a leányok zárva maradnak; ha pedig Heister zavarja el a magyarokat, akkor a legények záratnak el és a hajadonok lépnek ki. Éppen, mint ahogy a jesusiták tettek Kolozsvárt, Rákóczyt várán diadalmi jelekkel és — Herbevillét kellett fogadniok, csak hogy nem diadalmi torokkal.

Heister dőre szetverte Eszterházy hadait, kik Veszprém és Pápa felé menekültek, a győzelmes labancz-had Polgárdin át vonult üldözősükre. Mikor a nehéz lovasság porlepte gyalogosok a széles utcán végigtörtettek, az öreg ur kiszólitotta a szolgálata iltözött hajadonokat s megállította Heister seregét e szavakkal:

— Jertek ide fiaim! tudom ehetnétek és ihatnátok!

És a meleg cipők és esapra ütött hordók megmentették Polgárdit az alpusztulástól.

Igy van ez feljegyezve szóról-szóra a polgárdi egyház régi anyakönyvében.

Babay K.

Julius 1-től 30-ig az üzletekben elhelyezett fiókperselyekből összesen: 19 K. 99 f. és pedig: Bartha Gyula üzletében 10 f. Özv. Császár Lukácsné 2 K. 12 f. Dávid Antal 3 K. 41 f. Ifj. Dávid István 1 K. 10 f. Dávid Gyula 2 K. Dobál Lajos 2 K. 89 f. Fejér L. Fiai 1 K. 58 f. Finta Albert 1 K. 10 f. Gyárfás Károly 22 f. Kovács Ferencz gyógytár 10 f. Száva Dávid 2 K. 34 f. Turóczi István 2 K. 79 f. Veres Sándor 24 f. A július havi bevétel összege: 230 K. 92 f.

Kiadás: július hó 2-án 75 klg. kenyér és 15 klg. főzliszt sütéssel együtt 20 K. 85 f., 9-én ugyanaz 20 K. 95 f., 16-án ugyanaz 20 K. 95 f., 19-én a kantai r. k. templom javítási költségeihez 25 K. 23-án kenyér és főzliszt sütéssel együtt 20 K. 95 f. 30-án ugyanaz 20 K. 95 f., vagyis a július havi kiadások összege: 129 K. 25 f.

Kiosztottunk ismét hetenkint kedden 1/2 9 órakor 50—50 db 2 klg. rüms fehér kenyeret és 15—15 klg. főzlisztet 3—3 klg. adagokban, vagyis összegezve július havában 250 db kenyeret 5 mm. sulyban és 57 klg. főzlisztet mindíg 60—60 szegény között.

Folyó év január 1-től július hó végéig 1450 db kenyeret 29 mm. sulyban és 7 mm 10 klg főzlisztet osztottunk sző rondos szegényeink között.

Kézdivásárhely, 1901. augusztus 1.

Tamásy Imre,
róm. kath. lelkész.

NAPI HIREK.

— Személyi hir. Kaffka László belügyminiszteri osztálytanácsos és Horváth Elek belügyminiszteri titkár többféle közszégi ügyek megvizsgálása céljából aug. 8-án Háromszék megyébe érkeztek.

— Uj tanfelügyelő. A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Földi Jenőt, a háromszék-vármegyei kir. tanfelügyelőség nagyszorgalmu és jeles képzettségű tolnokát kinevezte kir. segéd-tanfelügyelővé. A rég megérdemelt előtetetéshez gratulálunk.

— Áthelyezés. Maksai János Gábor, besztércei polg. isk. tanít a közoktatásügyi m. kir. miniszter áthelyezte Baróttra, Lőrinczy Dezső és Bicsérdi János fogarasi polg. isk. tanárokat hasonló minőségben Dícsőszentmártonba, s Clementis Zsigmond, baróthi polg. isk. tanárt Zélyombá.

— Katonáság köréből. Az erdélyrészi 12-ik hadtest idei nagy hadgyakorlatai M. Ujvár Deés és Rettég között lesznek szeptember 14-én érnek véget.

— Óriási árvizek pusztitnak Háromszék megyében újból. A Torjapatak, Torja és Kézdivásárhely határán, a Kásonvize Kézdiszentlélek és Kézdivásárhely határán, a Feketeügy Szentkatolna Imecsfalva között rivő nem látott mértékben kiáradtak, magukkal vívőn, leiszapolván mindazt a kevés gabona és fűtermést is az egész vonalon a mi a folytonos esőzés mellett még megmaradt a gazdaközönségnek, megmórhatatlan károkat, kiszámíthatatlan nyomorúságot idéve elő. A kiáradt nagyvizek miatt Háromszék megye területén a vasuti közlekedés is megnehezedett. Kézdivásárhely és Imecsfalva között a vonatok csak átszállással közlekednek Sepsiszentgyörgy és Brassó között a prázsmári állomásnál a töltést annyira elhordotta, hogy a közlekedés megszűnt, míg a töltést helyre nem állítják. Szentkatolna és Imecsfalva között az országuton is megszakadt a közlekedés a Feketeügy nagymérvű kiáradása miatt.

— Kardpárbajt vívtak Sepsiszentgyörgyön a Tankó-féle kerti helyiségben Végh Endre főgymnasiumi tanár és Joánovits Sándor gyógyász és Rajki Jenő méneskari főhadnagy, Joánovits segédei: Bertila Kálmán esendőrhadnagy és Morvay Endre szolgabíró voltak. A párbajban Janovits S. a bal vállán, térdén és kezén súlyos, Végh Endre alkarján könnyű sebet kapott. A párbaj oka állítólag: kártyajáték közben összeszólalkozás volt.

— Halálozás. Solnay Amálin, férjezett Sándor Istváné, Gelenczén, hová üdülést keresni jött a múlt héten, meghalt. Az elhunytat Solyom Géza gelenczei róm. kath. plebános temette el feleségével. A gyászmisét Solnay János kézdipolyáni g. kath. főesperes mondotta. A megboldogult férje Sándor István, székelvudvarhelyi gör-

kath. esperes és fia János szenterzsébeti plebános és Bokor Endre gelenczei g. kath. plebános mint veje, gyászolják.

— Frigyes császárné meghalt. Vilmos német császár édes anyja Kronbergben hosszas betegség után aug. 5-én meghalt. Gyorsan követte anyját: Viktoria angol királynőt, kinek legidősebb (61 éves) leánya volt. Királyunk megleghangú táviratban fejezte ki részvétét a német császárnak.

— Gyógyszor helyett korból. A mult szerdán temették el Székely-Kocsárdon Máthé Albert nyng. kir. törvényszéki bírót. A temetés alkalmával a boldogult egyik fia: Dezső rosszul lett, elájult s orvosság helyett egy üvegbl tövedésből egy kis kanálnyi korbalsavat adtak be. Szerenésére rögtön észrovtették s ellenszoroeket adtak s így súlyosabb baj nem következett be, de torkát és száját nagyon összogette a maró folyadék. Így is kell egy néhány hót, míg sebeiöl kiépül a derék ifju ember, ki iránt általános a részvét.

— Vasuti hivatalos órák vásárok alkalmával. A m. kir. államvasutak igazgatósága elrendelte, hogy a vásárnapokra eső vásárok alkalmával a vasuti állomásokon egész délután tartssanak hivatalos órák, hogy teherárukat feladni és kiáltani lehessen. E rendelet különösen az iparosokra nagy fontossággal bír.

— Felhívás. A Kézdivásárhelyen szüüidőző tanuló ifjuság által létesített segélyező alap 100 korona összegű járuléka odaitélandó lévén, felhívtnak alapító levél határozata szerint a kézdívásárhelyi illetőségű tanulók folyamodásuknak f. évi augusztus hó 25-éig való beadásáa. A folyamodáshoz melléklendő az 1900—1901. tanévről szóló iskolai bizonyítvány eredetiben vagy hiteles másolatban. Folyamodhatnak mindazon férfi- és nőnemen levő rom. kath. és ev. ref. felekezeti tanulók, kik a polgári iskola, vagy más középiskola ötödik osztálya bevégzéséről, avagy felsőbb tanintézetben való tanulásról bizonyítvánnyal bírvá, tanulásukat tovább folytatni akarják. A folyamodás a kézdívásárhelyi áll. polg. fiúiskola gondokságához kézmeze alattírtthoz adandó be. Kézdivásárhelyen, 1901. évi augusztus hó 8-án, Baló László igazgató.

— Elhaltak Kézdivásárhelyen július hóban Turóczi Mihály 75 éves csizmadia, végelgyengülésben, György András 7 éves tanuló Hatolykáról, veselobban, Szabó Jóné 4 hónapos csecsemő feleszületett gyengeségben, Lukács Ferencz 20 éves nap-számos, tüdővészben, Rácz Aurél Vendel 1 hónapos béhurutban, Pál Albert 2 éves, difteritiszben, Jancsó Sándor 56 éves. csizmadia tüdővészben.

— Országos vásárok Brassóban. Brassó város tanácsa közhírré teszi, hogy miután a fellegvár alatt levő szabad teret f. évi augusztus 1-től fogva vásártérül vagy szekerek részére való állóhelyül többé használni nem szabad augusztus 1-től fogva a következő új vásárterek és állóhelyek fognak rendelkezésre állani az országos vásárokon. 1. Gabonavásár a Postaréten a lovaglótéren és a Bezső parkban levő szekéruton tartatik meg, míg a Buza-sor melletti gabonapiacz, valamint a Kolostor utca a kézműárosoknak van fentartva. 2. Kádár, asztalos és fazokas áruk részére a Gácsmajor. 3. A belvárosban, a Postaréten és a Rezső-parkon át vonuló szekéruton levő vásártereken az áruk a szekérről azonnal lerakandók és a szekér fogatostól együtt a vásártérrel azonnal eltávolítandó. 4. A külvárosokban levő vásártereken bármily tárgyat a szekérről lehet eladni, az igavonó állatokat azonban e vásártereken, kivéve az uszodán alul és felül levő vásártéket, azonnal ki kell fogni és valamely udvarban elhelyezni.

— Nyári mulatság. A nagybacsoni tanuló ifjuság augusztus hó 10-én az „Országos Tanítóházánál” létesítendő „Benedek Elek-alap”javára, a községháza dísztermében műkedvelői előadással egybekötött táncszívmalmat rendezett, a következő műsorral: Nyitány, a zenekar. Szavaltat, Nagy Ferencz III. é tan. jelölt. Szóló, énekl: Benke Mariska k. a., s ezimbalommal kíséri Benedek Marcz. Felolvasás Nagy Ferencz VIII. g. o. tan. által. Ének, duettben: Dávid Emanuel és Ince József. Monolog, előadja Benedek Mariska k. a. Műsor után táncz.

— Állategészségügyi kimutatás Háromszék vármegyéből. Veszettség: Dálnok 1 udvar. Takonykór és dörfereg: Kézdi-Vásárhely v. 1 udvar, Bivalyész: Papolez 1. udvar, Sertésorbáncz: Márkosfalva 1 udvar, Kézdi Martonos 2 udvar, Ozsdola 8 udvar, Peselnok 5 udvar, Szászfalu 1 udvar. Sertésvész: Sós-Mező 10 udvar. Árapatak 1 udvar, Hidvég 5 udvar, Száraz-Ajta 2 udvar, Egerpatak 1 udvar, Nyén 11 udvar, Szent-Király 1 udvar Zalan 1 udvar

— **Leesett munkás.** Májláth Rup: napszámos a Benkő István szeszgyáros épülő félben levő emeleti piaczori háza tetejéről leesett a pinczébe s onnan iszonyu sérülésekkel szállították be a Rudolf-kórházba.

CSARNOK.

Egy iparos levelei a Szerkesztőhöz.

I.

Tekémtetes Szerkesztő Úr!

Közelednek a képviselőválasztások. Boldog, boldogtalan, tudós és tudatlan számíttatgy a kicsi lábja gombján: fellépjek-e, ne-e? S ha a lábja gombja azt javasolja, hogy fel, hát miyen programmal?

Közindomás szerént eddég csak két mesterség vót, a mehez minden ember értett, már mint az orvosi és a tanítói (? szerk.) S ima — diesiretore legyen mondva a XXI-dik századnak — most sül ki, hogy van még egy harmadik es s az országgyűlési képviselőség.

Mesterségem miján (nem szégyellem bévallani, hogy tsizmadia vagyok) eddég nem igen értem rea, hogy ujságokat olvassak, de — mi türés-tagadás — ijenkor a képviselőválasztások közbén Magam es

belé-belónézek az ujságogba s ugy szemlélem, hogy itt es, ott es ismeretlen nevű és képesséü emberek jönnek komplikációba (talán kombinációba? szerk.), a kirkől eddég azt sem tulta az ország, hogy ölnék-e vagy halnak?

Mondom, eddég nem igen foglalkosztam ujság-olvasással, de minekutánna mostonság mindenki ojjannal szeret foglalatatoskodni, a mihez nem ért, elhatároztam Magam ban, hogy ezután Én es tróbálok egyet valami ojjannal, a mihez nem értek, azaz, hogy szót szóba, ötsek, ezután eczezer másszor Én es irok betses lapjába. A hejjes íráshoz most sokat értek, azt megemérem, de a Tekémtetes Szerkesztő Ur lesz szives az írományaimat megkorigálni.

Igaz ugyan, hogy egy merész lépéssel megtehetném azt es, hogy ne az ujságíráson, hanem egyenesen az országgyűlési képviselőségen kezgyem, de hát még a kicsi lábim gombjaival nem beszélhettem, met közelebből gy kis összekülömbözésem vót a feleségemmel s az anyósommal s ök kotten addég ölelgettek, simogattak, hogy a gombok mind az ök kezikben marattak.

Reméllem azomban, hogy gombtalan lábim nem sokára meggombosodik s akkor — ha ő es ugy akarja — leheeséges, hogy Magamról versben fogom a Tekémtetes Szerkesztő Urnak ujságolni:

Férre mostan lábszijj, kaptafa ő dikis,

Képviselő léssen a ti gazdátok is!

Addig es megistálom a Tekémtetes Szerkesztő Urat, hogy a feleségemnek ne hogy elárújja, hogy Én es irka-firkálok a lapjába, met ha megtugygya, majd ő es fog irka-firkálni valahová s az ő irka-firkáját nem lesz ojan könyü megkorigálni, mint az enyimet.

Irtam Magam, künn a ládán

Csintalan Ádám

becsületes tsizmadia Meester
itt Hejben.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.
Kiadó Japtulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Nyilt-tér.*)

Nagymihály Sándor képesített kőmíves mesteri bizonyítványának másolatát az iparhatóságnál láttam, enél fogva az építész és építő mesteri címet ne használja.

Arok Balázs

építő iparos.

*) E rovat alatt közlöttékért felelőséget nem vállal a Szerk.

HIRDETÉSEK.

Sz. 3129—901.

Hirdetmény.

Alattirt városi tanács ezennel közhírré teszi, hogy az 1902. évre összeállított költségvetés előirányzat folyó évi augusztus hó 10 től folyó évi

augusztus hó 26-ig a városi tanács-teremben a 15 napi közszemlére ki van téve és az mindenki által a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Kézdivásárhelytől, 1901. aug. 7.

I. r. Török Andor
polgármester.

Háromszékvármegye alispánjától.

Sz. 16156—1901.

Hirdetmény.

Az 1896. évi XXI. t. cz. 25. §-a értelmében ezennel közhírré teszem, hogy a vármegyei legtöbb adót fizető bizottsági tagok 1902. évi névjegyzéke összeállításának alapjául szolgáló adóhivatali kimutatások a vármegye

főjegyzői irodájában folyó év augusztus hó 12-től augusztus 19-ig bezárólag a hivatalos órák alatt betekinthetők s azokra a netalán szükséges felszólánások az igazoló választmányhoz ugyanottan beadhatók.

Sepsiszentgyörgy, 1901. aug. 8.

Alispán helyett:

Vajna Miklós,
főjegyző.

112. 1—1

Két fiu

jó családból való felvétetik; egyik nyomdász, a másik könyvkötő tanulónak Ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy Kézdivásárhelytől és vidékén már 10 év óta folytatom a kéményseprést; azonban a mai naptól kezdve a régi árakat jóval alább szállítom s így felhívom figyelmét az alábbi kéményseprési árakra:

Földszinti mászó kémény	20	fillér.
1 emeletes " "	40	"
2 " " "	60	"
Czillender földszint " "	12	"
1 emeletes czillender " "	24	"
Kémények égetése a betakarítással együtt	80	"
Takarék tűzhely 1, vagy 2 sütővel ellátva	20	"
Kályha csövek kályhával együtt	20	"

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok

Tisztelettel:

Krisztián György,
kéményseprő.

(98. 6—6.)

A kézdivásárhelyi takarékpénztár tulajdonát képező gőz-, kád- és tükörfürdőt 1901. évi szeptember hó 1-től kezdve több évre haszonbérbe

kiadjuk.

Vállalkozni szándékozók az intézet helyiségében a bérletár és feltételekre vonatkozólag felvilágosítást nyerhetnek.

110. 1—3

Az igazgatóság.

A t. butorvevők

becses figyelmébe von szeretném ajánlani Kézdivásárhelytől az ev. ref. templommal átellenben nagy vásártékhelyen felhalmozott

butor raktáramat,

a hol állandóan raktáron vannak: szalon-, ebédő- és hálószoba berendezések, ruha és éjszakai szalon- és ebédő asztalok, ágyak, mosdó és éjjeli szekrények; továbbá: magas, félmagas, háts és hová dírányok, garnitúrák, matracok, fali és főtűzrakók, nód, és préselt ültető hajlítók székek, ablak carnisok, stb., melyeket mind honi gyárból szerezvén be, azon helyzetben vagyok, hogy azokat olcsó árak mellett a legszebb kivitelben árusíthatom el.

Kütnő tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.